

Leszek A. Gruszczyński
Bożena Pactwa
Dobroniega Trawkowska

**Doskonalenie zawodowe nauczycieli
w dziedzinie wykorzystania technologii informacyjnej.**

**Raport cząstkowy z badań ewaluacyjnych
(raport trzeci)**

Styczeń 2010

Spis treści

1. Wprowadzenie	s. 3
2. Charakterystyka badanej populacji	s. 5
3. Nauczyciele przed kursem. Subiektywna ocena potrzeb oraz umiejętności w zakresie TI	s. 9
4. Ocena przydatności technologii informatycznych w pracy nauczyciela przed kursem i po kursie	s. 11
5. Ocena własnych umiejętności w zakresie technologii informatycznej przed kursem i po kursie	s. 12
6. Wykorzystywanie komputera przez nauczycieli przed kursem i po kursie	s. 18
7. Ocena kursu	s. 26
8. Podsumowanie	s. 33
9. Aneks	s. 34

1. Wprowadzenie

Przedstawiany raport zawiera wyniki ewaluacji przeprowadzonej przed i po zakończeniu trzeciej edycji kursu „Doskonalenie zawodowe nauczycieli w dziedzinie wykorzystania technologii informacyjnej” organizowanego przez Małopolski Ośrodek Szkoleniowy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie. Są to opinie uczestników grup szkoleniowych administrowanych przez ośrodki w Krakowie i Nowym Sączu.

Podstawą ewaluacji były dwa kwestionariusze ankiet. Oba kwestionariusze zostały przygotowane przez zespół ewaluatorów w składzie: dr hab. L. A. Gruszczyński, dr B. Pactwa, dr D. Trawkowska. Kwestionariusze te zostały uprzednio zatwierdzone przez organizatorów kursu oraz rozdane uczestnikom na rozpoczęciu i podczas zakończenia kursu. Pierwszy kwestionariusz (oznaczony jako PRE) obrazuje umiejętności, potrzeby i oczekiwania nauczycieli na początku szkolenia. Drugi kwestionariusz ankiety (opatrzone nazwa POST) odnosi się do rezultatów kursu.

W trzecim etapie realizowanych badań ewaluacyjnych na pytania ankiety PRE odpowiedziało 745 respondentów, a na ankietę POST rozprawdzaną po zakończeniu kursu odpowiedziało 741 osób. Treścią raportu są opinie uczestników pierwszego rzutu grup szkoleniowych administrowanych przez ośrodki w Krakowie (k) i Nowym Sączu (n). Szczegółowo liczbę ankiet z każdej grupy przedstawia poniższe zestawienie (uwaga: suma odsetek przekracza 100 z uwagi na zaokrąglenia, n podstawie ankiety POST).

Grupy „krakowskie”		
Nr grupy	Liczba osób	% całości
88/k	11	1,5
89/k	11	1,5
90/k	11	1,5
91/k	12	1,6
92/k	12	1,6

93/k	13	1,8
94/k	11	1,5
95/k	12	1,6
96/k	7	0,9
97/k	14	1,9
98/k	12	1,6
99/k	10	1,3
100/k	17	2,3
101/k	10	1,3
102/k	10	1,3
103/k	10	1,3
104/k	14	1,9
105/k	10	1,3
106/k	10	1,3
107/k	14	1,9
108/k	14	1,9
109/k	9	1,2
110/k	14	1,9
111/k	15	2,0
112/k	10	1,3
113/k	10	1,3
114/k	13	1,8
115/k	13	1,8
116/k	13	1,8

Grupy „nowosądeckie”		
Nr grupy	Liczba osób	% całości
56/n	12	1,6
57/n	13	1,8
58/n	12	1,6
59/n	10	1,3
60/n	11	1,5
61/n	13	1,8
62/n	11	1,5
63/n	9	1,2
64/n	10	1,3
65/n	11	1,5
66/n	15	2,0
67/n	10	1,3
68/n	11	1,5
69/n	14	1,9
70/n	9	1,2
71/n	10	1,3
72/n	10	1,3
73/n	13	1,8
74/n	11	1,5
75/n	10	1,3
76/n	10	1,3
77/n	10	1,3
78/n	12	1,6

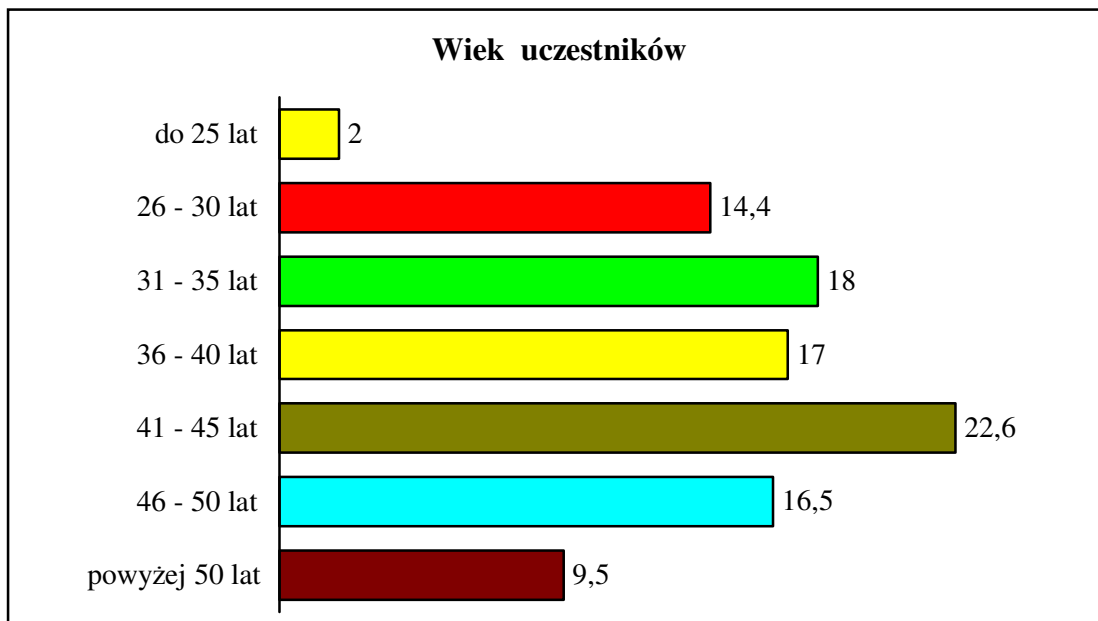
79/n	9	1,2
80/n	11	1,5
81/n	10	1,3
82/n	10	1,3
83/n	10	1,3
84/n	10	1,3
85/n	13	1,8
86/n	8	1,1
87/n	9	1,2
88/n	10	1,3
89/n	7	0,9
90/n	10	1,3
91/n	10	1,3
92/n	15	2,0

Przystępując do prezentacji raportu obejmującego wyniki ewaluacji dokonanej po zakończeniu trzeciej serii kursu z technik informatycznych poczyńmy wyjaśnienie dotyczące zaprezentowanych w tekście danych empirycznych. Otóż w tej części raportu wszystkie podawane wielkości odsetkowe są naliczane od liczby osób, które udzieliły odpowiedzi na konkretne pytanie kwestionariusza po odrzuceniu braków odpowiedzi. W zamieszczonym na końcu Aneksie przytoczono natomiast zastosowany kwestionariusz z podanymi odsetkami odpowiedzi naliczanymi od wszystkich badanych (741) z podaniem procentowej wielkości braku odpowiedzi.

2. Charakterystyka badanej populacji

Charakterystyka badanej populacji została opracowana na podstawie uzyskanych w badaniu POST. W prezentowanych tutaj badaniach ewaluacyjnych udział wzięło 741 osób z grup „administrowanych” przez ośrodki w Krakowie i Nowym Sączu. Podobnie jak w poprzednich seriach zdecydowaną większość wśród nich (93,3%) stanowiły (co - jak już wskazywaliśmy - nie dziwi, jeżeli pamiętamy o znacznej feminizacji tego zawodu) kobiety. Pozostałe 6,7% to mężczyźni. Poniżej na Wykresie 1. przedstawiamy strukturę wieku wszystkich badanych nauczycieli.

WYKRES 1.
Struktura wieku (w %)

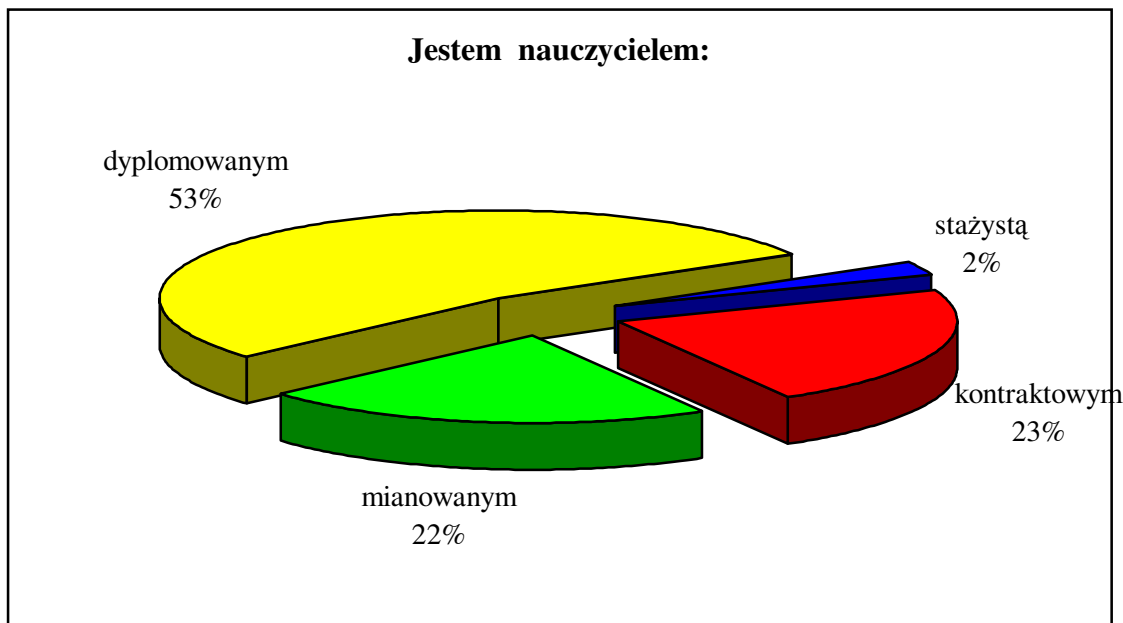

Do podstawowych informacji charakteryzujących biorących udział w badaniach nauczycieli należy także oczywiście ich staż pracy w nauczycielstwie. Okazuje się, że charakteryzują się oni dosyć długim okresem pracy w zawodzie, o czym informuje poniższe zestawienie:

- Do 3 lat w zawodzie pracuje 6,3%,
- Od 4 do 5 lat pracuje 10,6%,
- Od 6 do 10 lat pracuje 18,4%,
- Od 11 do 15 lat pracuje 12,3%,
- Od 16 do 20 lat pracuje 13,4%,
- Powyżej 20 lat w zawodzie pracuje 39,0% badanych.

Jak więc widać, większość pytanych to osoby o długim stażu zawodowym. Nie dziwi więc, że co drugi uczestniczący w kursie nauczyciel osiągnął najwyższy szczebel awansu zawodowego i jest nauczycielem dyplomowanym. Więcej niż co piąty wykonuje swoją pracę na podstawie mianowania. O szczegółach informuje Wykres 2.

WYKRES 2.
Status zawodowy uczestników kursu (w %)

Swoją pracę wykonują oni w różnego rodzaju placówkach oświatowych (w 93,3% z nich jest pracownia komputerowa) - najczęściej w szkołach podstawowych (63,7%). Zestawiając dane z poprzednich edycji (pierwsza kolumna zestawienia), dostrzec możemy, że w trzeciej edycji zdecydowanie wzrósł udział nauczycieli pracujących w szkołach podstawowych oraz, nieznacznie, udział nauczycieli zatrudnionych w zasadniczych szkołach zawodowych. Udział nauczycieli zatrudnionych w pozostałych typach placówek oświatowych zmalał, porównując I i II lub jedynie II edycję.

- Przedszkole	- [7,7%]; 9%	8,9%
- Szkoła podstawowa	- [47,2%]; 50,2%	63,7%
- Gimnazjum	- [26,2%]; 24,8%	21,3%
- Liceum ogólnokształcące	- [6,5%]; 7,5%	2,5%
- Liceum zawodowe/profilowane	- [1,9%]; 1,2%	0,1%
- Liceum artystyczne	- [0,3%]; -	0,1%
- Zasadnicza szkoła zawodowa	- [2,5%]; 0,9%	1,2%
- Technikum	- [7,4%]; 5,8%	1,2%
- Inne	- [0,3%]; 0,1%	1,0%

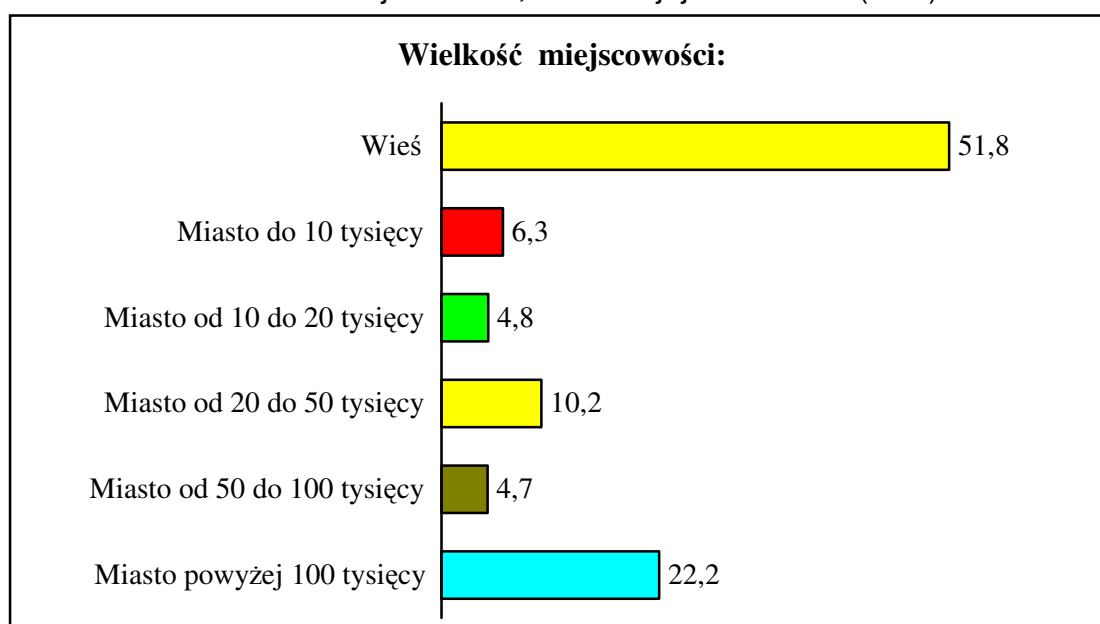
- W pierwszej kolumnie w nawiasach [] podano dane z I edycji oraz bez nawiasów dane z II edycji. Dane z III edycji zamieszczono w II kolumnie

Wyjaśnienia wymaga ostatnia kategoria w powyższym zestawieniu - „inne”. W kwestionariuszu ankiety nie było takiej kategorii, jednak w kilku przypadkach respondenci sami wpisali inne placówki swojego zatrudnienia.

Szkoły mają dostęp do Internetu: 73,2% respondentów stwierdziło, iż dostęp ten jest bez ograniczeń (w II edycji potwierdziło to 77,4% nauczycieli), 23,8% ma dostęp, ale jest on czasowo ograniczony (w II edycji odpowiedzi takiej udzieliło 18,8% nauczycieli), a niecałe 1,2% nie ma możliwości korzystania z Internetu w szkole (w poprzedniej edycji nauczyciele ci stanowili niecałe 3%). Na pytanie, czy kiedykolwiek uczestniczył Pan/Pani w kursach uzupełniających wiedzę z zakresu technologii informacyjnej, połowa nauczycieli odpowiedziała twierdząco (w II edycji odpowiedzi twierdzącej udzieliło 54,1% nauczycieli). Na podstawie zebranych informacji możemy sądzić, iż nauczyciele uczestniczący w III edycji, głównie pracujący w szkołach podstawowych usytuowanych na wsiach i w mniejszych miastach, mieli – w porównaniu z uczestnikami II edycji kursu – nieco mniej komfortowe warunki, jeżeli chodzi o dostęp do Internetu w szkole oraz rzadziej uczestniczyli w kursach uzupełniających wiedzę z zakresu TI, przed zakwalifikowaniem się do III edycji.

Większość placówek, w których pracują nauczyciele, jest usytuowana na wsi - pracuje w nich połowa badanych, o czym informują dane następnego wykresu.

WYKRES 3.
Wielkość miejscowości, w której jest szkoła (w %)

W III edycji w porównaniu z poprzednią liczniej reprezentowani byli nauczyciele uczyący na wsi i w mniejszych miastach (do 100 tysięcy mieszkańców). Nieco mniejsza grupa nauczycieli pochodziła z dużych miast (powyżej 100 tysięcy) W II edycji nauczyciele z dużych miast stanowili 21,4%, a w III edycji ich udział wyniósł 22,2%.

Zdecydowana większość - niemal 3/4 - biorących udział w szkoleniu osób uczyło jednego przedmiotu. Pozostali nauczali więcej niż jednego przedmiotu:

- 72,8% uczy tylko jednego przedmiotu
- 21,1% uczy dwóch przedmiotów
- 6,1% uczy trzech lub więcej przedmiotów

Przytoczone zestawienie wymaga jednak uzupełnienia. Otóż w kategorii „uczę tylko jednego przedmiotu” mieszczą się także nauczyciele uczyący w przedszkolach i w początkowych klasach szkoły podstawowej nauczania zintegrowanego.

3. Nauczyciele przed kursem - subiektywna ocena potrzeb oraz umiejętności w zakresie TI.

Jednym z celów ankiety ewaluacyjnej, przeprowadzonej na początku kursu było rozpoznanie potrzeby uzupełniania wiedzy w zakresie TI przez nauczycieli, traktowanej jako potrzeby środowiska nauczycielskiego oraz jako własnej potrzeby nauczyciela przystępującego do kursu. Służyły temu dwa pierwsze pytania kwestionariusza ankiety (PRE). Pyt. 1: „**Czy widzi Pan/Pani potrzebę uzupełniania wiedzy nauczycieli w dziedzinie technologii informacyjnej?**” miało na celu ocenę skali potrzeb dostrzeganej przez nauczycieli w środowisku zawodowym.

- 71,5% nauczycieli zdecydowanie dostrzegło potrzebę działań w tym zakresie w środowisku nauczycielskim (odpowiedź „zdecydowanie tak”)
- 26,6% nauczycieli również dostrzegło tę potrzebę, choć w mniejszym stopniu (odpowiedź „raczej tak”)

W odpowiedzi na pyt. 2 (PRE): **„Czy osobiście widzi Pan/Pani potrzebę uzupełniania swojej wiedzy dotyczącej możliwości wykorzystania technologii informacyjnej?”** niemal 70% nauczycieli przystępujących do kursu zdecydowanie potwierdziło własne potrzeby kształcenia w tym zakresie. Rozkład odpowiedzi na pyt 2., podobnie jak w przypadku pytania 1, pokazuje znaczną skalę niezaspokojonych potrzeb nauczycieli przystępujących do kursu.

- 69,9% nauczycieli zdecydowanie dostrzegło u siebie potrzebę uzupełniania wiedzy w zakresie TI (odpowiedź „zdecydowanie tak”)
- 28,6% nauczycieli również dostrzegło tę potrzebę, choć w mniejszym stopniu (odpowiedź „raczej tak”)

Reasumując niemal wszyscy przystępujący do kursu nauczyciele dostrzegali potrzeby związane z kształceniem w zakresie TI, a 70% kursantów potwierdzało istnienie takich potrzeb w środowisku zawodowym oraz deklarowało potrzebę uzupełniania własnej wiedzy z zakresu TI w sposób zdecydowany.

Kolejne trzecie pytanie kwestionariusza (PRE) miało na celu dokonanie subiektywnej oceny częstotliwości pojawiania się trudności w korzystaniu z komputera, internetu przed kursem. Na pyt. 3: **„Jak często korzystanie z komputera lub Internetu sprawia Panu/Pani trudności?”** rozkład odpowiedzi przedstawiał się następująco:

- 10,5% nauczycieli doświadczało trudności w korzystaniu z komputera, internetu bardzo często
- 31,5% często miało trudności
- 45% czasami napotykało trudności w korzystaniu z komputera lub internetu
- 12,4% rzadko lub bardzo rzadko napotykało jakieś trudności

Zdecydowana większość przystępujących do kursu nauczycieli doświadczyła więc, choć w różnym stopniu trudności w korzystaniu z TI, a ponad 40% nauczycieli uważało, że trudności te pojawiają się bardzo często lub często.

4. Ocena przydatności technologii informatycznych w pracy nauczyciela przed kursem i po kursie.

Jednym z celów przeprowadzonej ewaluacji było poznanie stanowiska kursantów wobec przydatności technologii informatycznych w codziennej pracy nauczyciela. Służyły temu dwa krótkie pytania zadane uczestnikom przy rozpoczęciu kursu i na jego zakończenie (zarówno w ankiecie PRE jak i POST), z których pierwsze miało następujące brzmienie: „**Czy Pana/Pani zdaniem każdy nauczyciel powinien osiąść wiedzę z zakresu technologii informacyjnej?**”. Rozkład odpowiedzi na to pytanie (pyt. 11 PRE oraz pyt. 6 POST), na obu etapach kursu, pokazuje poniższe zestawienie.

- Zdecydowanie tak	68,6%	87,3%
- Raczej tak	29,8%	12,4%
- Raczej nie	0,9%	---
- Zdecydowanie nie	0,5%	0,3%
- Trudno powiedzieć	1%	---

- W pierwszej kolumnie podano wyniki badania ankietą PRE, a w drugiej kolumnie wyniki badania POST

Jak więc widać, niemal wszyscy nauczyciele po zakończeniu kursu (99,7%) są zdania, że w codziennej pracy nauczyciela technologie informatyczne są przydatne. Po zakończeniu kursu podtrzymali swoje przekonanie o przydatności TI w zawodzie, a nawet można powiedzieć, że są oni zdecydowanie bardziej niż przed jego rozpoczęciem o zdecydowanej przydatności TI w zawodzie nauczyciela, o czym świadczy wzrost udziału osób zdecydowanie przekonanych (z 68,6% do 87,3%) oraz zmniejszenie udziału osób udzielających odpowiedzi „raczej tak” (z 29,8% do 12,4%).

Pytanie drugie z tego cyklu to prośba o wskazanie przedmiotów, w nauczaniu których przydatna jest technologia informatyczna. Respondenci wskazywali grupy przedmiotów i dokonali wskazań jak w zestawieniu (pyt. 12 PRE oraz pyt. 7 POST). Zatem: **„W nauczaniu jakich przedmiotów przydatna jest technologia informacyjna?”**:

- Technicznych	- 2,7%	2,4%
- Przyrodniczych	- 1,1%	2,6%
- Humanistycznych	- 2,8%	3,9%
- Artystycznych	- 0,5%	1,4%
- Wszystkich wymienionych	- 87,1%	89,7%

- W pierwszej kolumnie podano wyniki badania ankietą PRE, a w drugiej wyniki badania POST

Rezultaty wskazują na wzrost przekonania o przydatności TI w nauczaniu określonych przedmiotów - przyrodniczych, humanistycznych, artystycznych oraz na wzrost przekonania o przydatności jej w nauczaniu (wszystkich wymienionych).

5. Ocena własnych umiejętności w zakresie technologii informatycznej przed kursem i po kursie

Następnym fragmentem zrealizowanych badań była samoocena własnych umiejętności posługiwania się technologią informatyczną. Prezentację wyników tej części ewaluacji rozpoczniemy od przedstawienia oceny ogólnej, bez odnoszenia jej do konkretnego oprogramowania. Rozkład odpowiedzi na to pytanie (pyt. 4 PRE oraz pyt. 1 POST), na obu etapach kursu, pokazuje poniższe zestawienie.

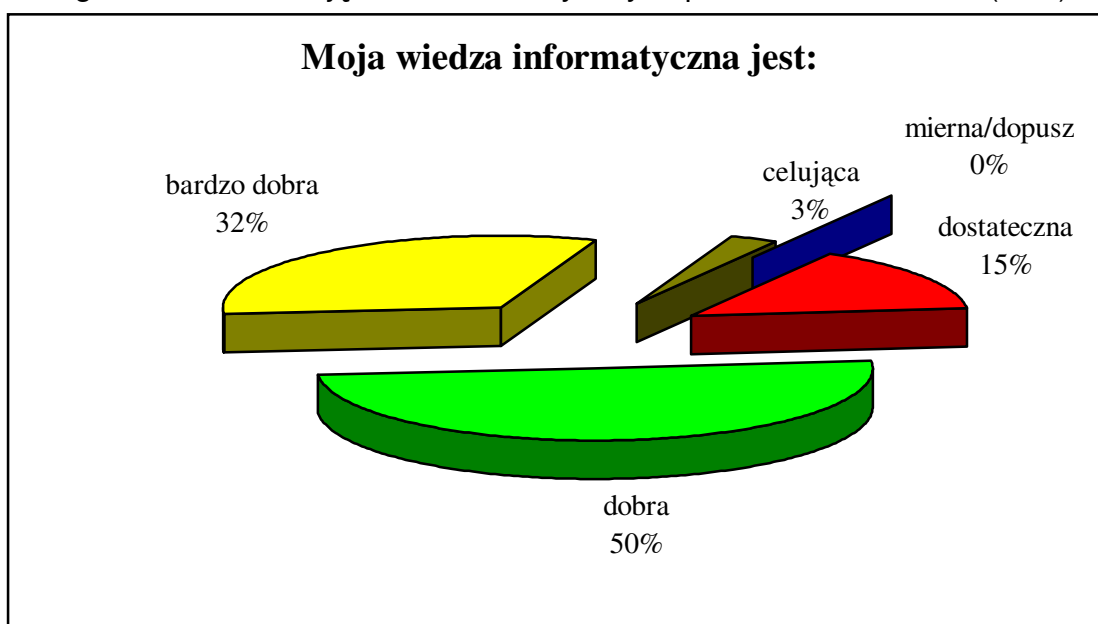
- Moja wiedza z zakresu TI jest niedostateczna i mierna	31,6%	0%
- Dostateczna	42,6%	15%
- Dobra	23,1%	50%
- Bardzo dobra	0,9%	32%
- Celująca	0,1%	3%

- W pierwszej kolumnie podano wyniki badania ankietą PRE, a w drugiej kolumnie wyniki badania POST

Różnice w samoocenie przed i po odbyciu kursu są bardzo znaczne. Warto podkreślić, że na rozpoczęciu kursu zaledwie około jednej czwartej respondentów wystawiło sobie co najmniej ocenę dobrą, natomiast na zakończenie kursu więcej niż trzy czwarte (85%) osób oceniło swoją wiedzę na tym poziomie (na ocenę dobrą, bardzo dobrą i celującą). Ponadto ponad 30% osób na rozpoczęciu kursu oceniło swoją wiedzę w zakresie TI jako niedostateczną lub mierną, podczas gdy na zakończenie kursu najniższą wystawioną sobie oceną, była ocena dostateczna.

Po ukończeniu kursu, samoocena wiedzy w zakresie TI wśród nauczycieli była wysoka - na szkolnej skali sześciostopniowej średnia wyniosła 4,22 czyli powyżej oceny dobrej. Warto podkreślić, że przed rozpoczęciem kursu średnia ta wyniosła 2,87, co oznacza, że nauczyciele ocenili swoją wiedzę na „3”. Szczegóły zawiera wykres 4.

Wykres 4.
Ogólna ocena umiejętności informatycznych po ukończeniu kursu (w %)

Następny krok samooceny to odniesienie jej do konkretnych rodzajów oprogramowania. Kursantów poproszono o ocenę własnych umiejętności w posługiwaniu się dziewięcioma programami o różnym zastosowaniu. Szczegółowy rozkład tych ocen zawiera tabela 1 oraz tabela 2.

Tabela 1.
Ocena umiejętności wykorzystywania różnych rodzajów oprogramowania przed kursem (w % - na podstawie rozkładu odpowiedzi na pyt. 8 PRE)

Jak ocenia swoje umiejętności w zakresie obsługi następujących programów komputerowych						
Program	Ocena					
	Nast..	Mierna	Dst.	Dobra	B.dobra	Celująca
System operacyjny Microsoft Windows	6,4	17,9	29,0	34,8	6,4	0,1
Edytor tekstu (np. Microsoft Word)	4,4	12,5	26,2	39,6	14,0	0,5
Arkusze kalkulacyjny (np. Microsoft Excel)	32,8	32,5	20,7	6,6	1,1	0,1
Program do tworzenia prezentacji multimedialnych (np. Microsoft Power Point)	38,9	23,4	19,3	11,3	2,4	0,3
Przeglądarka internetowa (np. Internet Explorer)	5,4	10,7	24,4	36,9	18,5	1,6
Program do tworzenia baz danych (np. Microsoft Acces)	63,6	19,7	7,8	2,0	0,3	0,0
Program do obsługi poczty elektronicznej (np. Microsoft Outlook lub Outlook Express)	21,2	23,2	24,7	20,9	5,4	0,5
Program do graficznej obróbki obrazu (np. Microsoft Office Picture Manager)	54,2	21,1	13,6	4,8	1,5	0,0
Wyszukiwarki zasobów informacyjnych w sieci (np. Google, Yahoo. Onetszukaj)	7,0	10,7	25,4	32,1	20,0	2,8

Badanie przeprowadzone na początku kursu pokazało, że co najmniej jedna trzecia nauczycieli oceniła swoje umiejętności w zakresie wykorzystania arkuszy kalkulacyjnych, programu do tworzenia prezentacji multimedialnych, programu do tworzenia baz danych i programu do graficznej obróbki obrazu na ocenę niedostateczną. Po kursie oceny te były zdecydowanie wyższe, co obrazuje tabela 2.

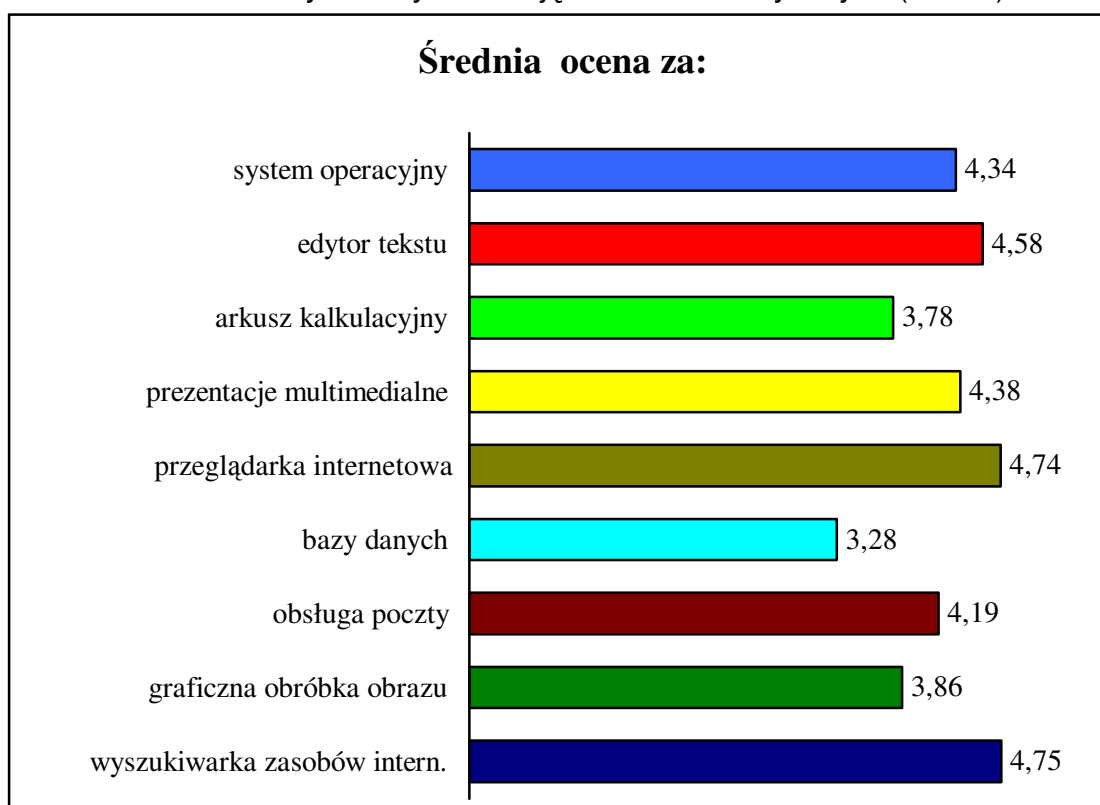
Tabela 2.
Ocena umiejętności wykorzystywania różnych rodzajów oprogramowania po kursie (w % -
na podstawie rozkładu odpowiedzi na pyt. 4 POST)

Jak ocenia swoje umiejętności w zakresie obsługi następujących programów komputerowych						
Program	Ocena					
	Nast..	Mierna	Dst.	Dobra	B.dobra	Celująca
System operacyjny Microsoft Windows	--	0,3	9,3	49,9	36,9	3,6
Edytor tekstu (np. Microsoft Word)		0,3	4,5	38,5	50,9	5,8
Arkusze kalkulacyjny (np. Microsoft Excel)	0,7	4,4	29,6	48,7	14,5	2,1
Program do tworzenia prezentacji multimedialnych (np. Microsoft Power Point)	0,1	0,8	10,9	43,2	39,0	6,0
Przeglądarka internetowa (np. Internet Explorer)	0,1	0,3	3,6	30,7	51,6	13,7
Program do tworzenia baz danych (np. Microsoft Access)	9,1	13,7	30,4	35,7	9,1	2,0
Program do obsługi poczty elektronicznej (np. Microsoft Outlook lub Outlook Express)	1,7	3,3	13,2	43,7	32,5	5,6
Program do graficznej obróbki obrazu (np. Microsoft Office Picture Manager)	2,7	5,3	21,5	46,7	21,1	2,7
Wyszukiwarki zasobów informacyjnych w sieci (np. Google, Yahoo, Onet, szukaj)	--	0,3	4,2	31,1	49,2	15,2

Jak widać, w niemal wszystkich rodzajach oprogramowania przeważały oceny dobre. Wyjątkiem wydaje się być oprogramowanie do budowania baz danych, przy którym sporo było ocen niskich. Aby wyraźniej przedstawić samoocenę posłużymy się - podobnie jak w poprzednich raportach cząstkowych, średnimi arytmetycznymi ocen obliczanymi zgodnie z regułami, czyli przypisując ocenom punkty według schematu: niedostateczna – 1 punkt, mierna/dopuszczająca - 2 punkty, dostateczna - 3 punkty, dobra - 4 punkty, bardzo dobra - 5 punktów, celująca - 6 punktów

Punktową wartość ocen pomnożono przez liczbę osób wystawiających daną ocenę, iloczyny zsumowano i podzielono przez łączną liczbę osób oceniających. Tak obliczone średnie oceny przedstawiono na wykresie 5.

Wykres 5.
Średnie oceny własnych umiejętności informatycznych (POST)

Dane wykresu potwierdzają przypuszczenie o najłabszych umiejętnościach nauczycieli w zakresie oprogramowania do budowy baz danych. Także arkusze kalkulacyjne i programy do graficznej obróbki obrazu nie były silną stroną nauczycieli. W tych to obszarach odnotowano najwyższe i pozytywne zmiany w ocenie umiejętności, mierzone różnicą średnich ocen wystawionych przez nauczycieli przed kursem i po kursie w odniesieniu do konkretnego programu. Warto podkreślić, że drugą co do ważności i zdecydowanie pozytywnie ocenioną zmianą, ukształtowaną w trakcie kursu, była umiejętność tworzenia prezentacji multimedialnych, tak potrzebna w pracy współczesnych nauczycieli (por. tabela 3).

Po kursie nauczyciele najlepiej ocenili swoje umiejętności w zakresie korzystania z przeglądarki i wyszukiwarki internetowej, edytora tekstu. Podobnie jak w poprzedniej edycji (II edycji kursu), na „czwórkę z plusem” nauczyciele ocenili własne umiejętności tworzenia prezentacji multimedialnych i obsługi poczty elektronicznej.

Tabela 3
Zmiany średnich ocen umiejętności w zakresie obsługi programów komputerowych przed kursem i po kursie dla III edycji

Program	Przed kursem	Po kursie	Różnica w ocenie
	System operacyjny Microsoft Windows	3,18	4,34
Edytor tekstu (np. Microsoft Word)	3,49	4,58	1,09
Arkusz kalkulacyjny (np. Microsoft Excel)	2,05	3,78	1,73
Program do tworzenia prezentacji multimedialnych (np. Microsoft Power Point)	2,18	4,38	2,1
Przeglądarka internetowa (np. Internet Explorer)	3,59	4,74	1,15
Program do tworzenia baz danych (np. Microsoft Acces)	1,45	3,28	1,83
Program do obsługi poczty elektronicznej (np. Microsoft Outlook lub Outlook Express)	2,67	4,19	1,52
Program do graficznej obróbki obrazu (np. Microsoft Office Picture Manager)	1,72	3,86	2,14
Wyszukiwarki zasobów informacyjnych w sieci (np. Gogle, Yahoo. Onetszukaj)	3,57	4,75	1,18

Zadaliśmy również pytanie, czy zaistniały jakieś znaczące różnice w postępach poczynionych przez nauczycieli korzystających z II i z III edycji kursu. Okazało się, że różnice między postępami nauczycieli II i III edycji kursu nie były zbyt wielkie. Odnotowano je w przypadku trzech programów: system operacyjny Microsoft Windows, edytor tekstu (np. Microsoft Word) i przeglądarka internetowa (np. Internet Explorer). Były to generalnie te programy, w których nauczyciele mieli poczucie stosunkowo dobrych kompetencji nawet przed kursem. Szczegóły zawiera tabela 4.

Tabela 4
Różnice między średnimi ocen w zakresie obsługi programów komputerowych dla II i III edycji

Program	II edycja	III edycja	Różnica w ocenie
	System operacyjny Microsoft Windows	1,08	1,16
Edytor tekstu (np. Microsoft Word)	1,02	1,09	0,7
Arkusze kalkulacyjne (np. Microsoft Excel)	1,73	1,73	0
Program do tworzenia prezentacji multimedialnych (np. Microsoft Power Point)	2,14	2,1	0,04
Przeglądarka internetowa (np. Internet Explorer)	1,09	1,15	0,6
Program do tworzenia baz danych (np. Microsoft Access)	1,73	1,83	0,1
Program do obsługi poczty elektronicznej (np. Microsoft Outlook lub Outlook Express)	1,56	1,52	0,04
Program do graficznej obróbki obrazu (np. Microsoft Office Picture Manager)	2,11	2,14	0,03
Wyszukiwarki zasobów informacyjnych w sieci (np. Google, Yahoo, Onet, Szukaj)	1,1	1,18	0,08

6. Wykorzystywanie komputera przez nauczycieli przed kursem i po kursie

Następnym fragmentem badań była diagnoza zmian wykorzystywania komputera w różnych sferach życia po ukończeniu kursu w porównaniu z okresem sprzed kursu. Przede wszystkim zapytano o wykorzystywanie komputera w życiu codziennym, pozazawodowym. Przed kursem nauczyciele korzystali z komputera w życiu codziennym w niektórych sferach, o czym informuje tabela 5.

Tabela 5.
Wykorzystanie komputera w życiu codziennym (w %)
(przed kursem)

Pyt.5 (PRE): Do czego wykorzystuje Pan/Pani komputer w życiu codziennym?			
Sfera życia	Często	Czasami	Nigdy
Komunikacja z innymi osobami	37,2	47,4	8,6
Poszukiwanie bieżących wiadomości	64,4	29,0	2,6
Poszukiwanie informacji o usługach	22,1	56,2	12,1
Poszukiwanie informacji o firmach/instytucjach/organizacjach	23,9	58,1	11,0
Poszukiwanie informacji teleadresowych	10,5	50,1	26,6
Poszerzanie wiedzy	50,6	42,7	1,3
Rozwijanie pasji/zainteresowań	30,9	50,1	9,3
Słuchanie muzyki	16,9	45,1	28,2
Oglądanie filmów	9,9	43,0	36,8
Oglądanie i obróbka zdjęć	20,1	40,4	28,7
Wykorzystanie komputera jako maszyny do pisania	79,1	16,0	1,3

Przed kursem nauczyciele korzystali z komputera – często - traktując go przede wszystkim jako: maszynę do pisania (79,1%), źródło bieżących wiadomości (64,4%), a ponad połowa kursantów już wówczas deklarowała jego znaczenie przy poszerzaniu wiedzy. Ponad jedna trzecia respondentów traktowała komputer jako użyteczne narzędzie w komunikowaniu z innymi ludźmi (37,2%) oraz rozwijała z jego pomocą swoje pasje i zainteresowania (30,9%). Warto podkreślić, że ponad jedna trzecia respondentów nigdy nie korzystała z komputera do oglądania filmów bądź słuchania muzyki, ponad jedna czwarta nigdy nie wykorzystywała go do słuchania muzyki, oglądania i obróbki zdjęć, czy też poszukiwania informacji teleadresowych. Wszystkie te tendencje odnotowano w przypadku słuchaczy poprzedniej, II edycji kursu.

Czy korzystanie z komputera w życiu codziennym zmieniło się pod wpływem kursu? Jak nauczyciele oceniają te zmiany? Informacji na ten temat dostarcza następująca tabela (6).

Tabela 6.
Wykorzystanie komputera w życiu codziennym (w %)

Czy po kursie wykorzystuje komputer w wymienionych sferach życia codziennego częściej niż przed kursem?			
Sfera życia	Teraz wykorzystuję komputer znacznie częściej	Teraz wykorzystuję komputer nieco częściej	Nic się w tym zakresie nie zmieniło
Komunikacja z innymi osobami	47,6	33,4	19,0
Poszukiwanie bieżących wiadomości	61,9	24,0	14,1
Poszukiwanie informacji o usługach	36,4	41,2	22,4
Poszukiwanie informacji o firmach/instytucjach/organizacjach	31,9	41,2	26,9
Poszukiwanie informacji teleadresowych	28,8	42,7	28,5
Poszerzanie wiedzy	68,2	23,5	8,3
Rozwijanie pasji/zainteresowań	54,5	31,4	14,1
Słuchanie muzyki	27,3	36,3	36,4
Oglądanie filmów	21,2	32,4	46,4
Oglądanie i obróbka zdjęć	40,6	38,8	20,6
Wykorzystanie komputera jako maszyny do pisania	56,4	18,0	25,6

Jak się wydaje, nauczyciele potwierdzają, że po odbyciu kursu wykorzystują komputer częściej niż przed kursem. Dotyczy to zarówno tych sfer, w których komputer był przez część kursantów często wykorzystywany jeszcze przed kursem, jak: maszynopisanie, źródło bieżących wiadomości, zasób użytecznej wiedzy, narzędzie w komunikowaniu z innymi ludźmi, w rozwijaniu pasji i zainteresowań. Obok tego znacznie częściej badani deklarują wykorzystanie komputera w sferach, w których nigdy wcześniej nie był on stosowany przez stosunkowo spore grupy nauczycieli: do oglądania filmów, słuchania muzyki, a przede wszystkim do oglądania lub obróbki zdjęć, czy też poszukiwania informacji (teleadresowych, o usługach, o instytucjach i organizacjach). Wydaje się, że ocenić to można jako pozytywny efekt odbytego szkolenia, co niewątpliwie może być powodem do odczuwania satysfakcji przez organizatorów i trenerów.

Drugą płaszczyzną, na której prosiliśmy o porównanie wykorzystywania komputerów przed i po kursie, była płaszczyzna życia zawodowego. I te wyniki oraz dokonane przez nauczycieli oceny ukazane zostały w tabelach (6 i 7). Zanim jednak przystąpimy do referowania wyników zauważmy, iż przed rozpoczęciem kursu nauczyciele deklarowali stosunkowo niewielkie korzystanie z komputera do celów zawodowych. Zaledwie jedna trzecia badanych wykorzystywała go codziennie lub prawie codziennie. Trochę mniejsza grupa nauczycieli korzystała z komputera 2-3 razy w tygodniu. Niemal jedna piąta korzystała z niego stosunkowo rzadko (raz w tygodniu, co najwyżej kilka razy w miesiącu). Aż 8% nauczycieli korzystało z komputera raz w miesiącu lub rzadziej. Nieco więcej niż 1% respondentów przyznało, że w ogóle nie korzystało z komputera do celów zawodowych. Szczegółowe dane zawiera poniższe zestawienie:

- Codziennie lub prawie codziennie	35,4%
- 2-3 razy w tygodniu	30,2%
- Raz w tygodniu	16,0%
- 2-3 razy w miesiącu	5,9%
- Raz w miesiącu	3,5%
- Rzadziej niż raz w miesiącu	4,4%
- Nigdy	1,1%

Jeżeli zaś chodzi o szczegółowe sfery życia zawodowego, w których nauczyciele przed rozpoczęciem kursu wykorzystywali komputer, przedstawia je tabela 7.

Tabela 7.
Wykorzystanie komputera w życiu zawodowym (w %)
(przed kursem)

Pyt.7 (PRE): Do czego wykorzystuje Pan/Pani komputer w pracy zawodowej?			
Sfera życia	Często	Czasami	Nigdy
Komunikacja z innymi nauczycielami	14,1	54,2	19,5
Komunikacja z uczniami	2,6	24,8	57,2
Poszukiwanie materiałów do prowadzenia lekcji	56,0	38,0	2,3
Przygotowanie materiałów do prowadzenia lekcji	56,6	33,7	2,8
Zamieszczanie w sieci przygotowanych przez siebie materiałów dydaktycznych	1,5	22,8	64,0
Poszukiwanie w sieci materiałów dydaktycznych przygotowanych przez innych nauczycieli	32,6	57,3	5,1
Poszukiwanie informacji o instytucjach oświatowych	25,1	63,6	5,6
Poszukiwanie informacji na stronach instytucji/organizacji oświatowych	27,8	58,9	7,5
Poszerzanie wiedzy z zakresu nauczanego przedmiotu (samodzielne kształcenie się)	40,7	48,9	5,2
Wykorzystuję komputer jako maszynę do pisania	76,6	16,5	1,5

Z odpowiedzi wynikało, iż trzy czwarte badanych nauczycieli jeszcze przed rozpoczęciem kursu wykorzystywało – często - komputer jako maszynę do pisania, ponad połowa korzystała z niego często przy poszukiwaniach materiałów do prowadzenia lekcji oraz przy przygotowywaniu materiałów do lekcji, mniej niż połowa nauczycieli często wykorzystywało komputer przy samodzielnym kształceniu, a niemal 17% badanych często korzystało z komputera do komunikowania z innymi nauczycielami lub uczniami.

Nauczyciele przyznali również, że ponad połowa z nich nigdy nie komunikowała się z uczniami za pośrednictwem komputera (57,2%), niemal dwie trzecie z nich nigdy nie zamieściło w sieci przygotowanych przez siebie materiałów (54%). W świetle zgromadzonych danych wykorzystanie komputera przed kursem jawiło się jako bardzo ograniczone w wielu sferach zawodowych. Czy sytuacja uległa zmianie po ukończeniu kursu? Opinie nauczycieli na ten temat zostały zaprezentowane w tabeli 8.

Tabela 8.
Wykorzystanie komputera w życiu zawodowym po kursie (w %)

Czy po kursie wykorzystuje komputer w wymienionych sferach życia zawodowego częściej niż przed kursem?			
Sfera życia:	Teraz wykorzystuję komputer znacznie częściej	Teraz wykorzystuję komputer nieco częściej	Nic się w tym zakresie nie zmieniło
Komunikacja z innymi nauczycielami	36,4	43,4	20,2
Komunikacja z uczniami	14,8	29,9	55,3
Poszukiwanie materiałów do prowadzenia lekcji	68,2	24,4	7,4
Przygotowanie materiałów do prowadzenia lekcji	70,1	23,8	6,1
Zamieszczanie w sieci przygotowanych przez siebie materiałów dydaktycznych	19,0	36,1	44,9
Poszukiwanie w sieci materiałów dydaktycznych przygotowanych przez innych nauczycieli	52,7	34,5	12,8
Poszukiwanie informacji o instytucjach oświatowych	41,0	38,6	20,4
Poszukiwanie informacji na stronach instytucji/organizacji oświatowych	44,3	37,3	18,4
Poszerzanie wiedzy z zakresu nauczanego przedmiotu (samodzielne kształcenie się)	59,2	29,1	11,7
Wykorzystuję komputer jako maszynę do pisania	55,0	18,6	26,4

Także i tym razem ocena wykorzystywania komputera (tym razem w zakresie życia zawodowego) przed kursem i po jego ukończeniu wypadła - jak można sądzić - dobrze dla organizatorów i trenerów kursu. Pozytywne zmiany odnotowano niemal we wszystkich sferach zawodowego funkcjonowania, a w szczególności nauczyciele deklarowali, że zdecydowanie częściej po kursie komunikowali się z innymi nauczycielami oraz z uczniami, zdecydowanie częściej też zamieszczali w sieci przygotowane przez siebie materiały dydaktyczne, jak również zdecydowanie częściej poszukiwali informacji o instytucjach oświatowych i poszukiwali informacji na stronach instytucji/organizacji oświatowych. Zmiany te zilustrowano danymi zawartymi w tabeli 9.

Tabela 9.
Zmiany w wykorzystaniu komputera w sferze zawodowej po kursie (w %)

Sfera życia zawodowego	Przed kursem korzystałam z komputera często	Po kursie wykorzystuję komputer znacznie częściej
Komunikacja z innymi nauczycielami	14,1	36,4
Komunikacja z uczniami	2,6	14,8
Poszukiwanie materiałów do prowadzenia lekcji	56,0	68,2
Przygotowanie materiałów do prowadzenia lekcji	56,6	70,1
Zamieszczanie w sieci przygotowanych przez siebie materiałów dydaktycznych	1,5	19,0
Poszukiwanie w sieci materiałów dydaktycznych przygotowanych przez innych nauczycieli	32,6	52,7
Poszukiwanie informacji o instytucjach oświatowych	25,1	41,0
Poszukiwanie informacji na stronach instytucji/organizacji oświatowych	27,8	44,3
Poszerzanie wiedzy z zakresu nauczanego przedmiotu (samodzielne kształcenie się)	40,7	59,2
Wykorzystuję komputer jako maszynę do pisania	76,6	55,0

Dotąd przedstawialiśmy wyniki samooceny w wykorzystywaniu komputera do różnych celów związanych z życiem codziennym i zawodowym. Teraz pokażemy ocenę zmian w wykorzystywaniu w nauczycielskiej pracy zawodowej konkretnych rodzajów oprogramowania komputerowego. I podobnie jak poprzednio wyniki tej oceny pokazane zostały w tabelach (10 i 11).

Tabela 10
Wykorzystywanie oprogramowania w pracy zawodowej (w %)
(przed kursem)

Pyt.9 (PRE): Czy w swojej pracy nauczyciela wykorzystuje Pan/Pani następujące typy programów?			
Program	Często	Czasami	Nigdy
System operacyjny Microsoft Windows	47,7	39,3	7,0
Edytor tekstu (np. Microsoft Word)	64,3	27,8	3,9
Arkusz kalkulacyjny (np. Microsoft Excel)	4,7	36,9	50,6
Program do tworzenia prezentacji multimedialnych (np. Microsoft Power Point)	5,1	36,2	52,1
Przeglądarka internetowa (np. Internet Explorer)	49,5	38,8	7,4
Program do tworzenia baz danych (np. Microsoft Acces)	1,5	10,5	79,3
Program do obsługi poczty elektronicznej (np. Microsoft Outlook lub Outlook Express)	13,4	44,8	36,5
Program do graficznej obróbki obrazu (np. Microsoft Office Picture Manager)	2,3	21,2	69,4
Wyszukiwarki zasobów informacyjnych w sieci (np. Google, Yahoo. Onetszukaj)	50,5	38,1	8,1

Połowa, a nawet większe grupy respondentów deklarowała – częste - korzystanie z niektórych programów jeszcze przed rozpoczęciem kursu: nauczyciele najczęściej korzystali z edytora tekstu (64,3%), przeglądarki internetowej i wyszukiwarki zasobów informacyjnych (49,5% i 50,5%), z systemu operacyjnego Microsoft Windows (47,7%). Nie jest zaskakujące w świetle innych danych, iż zaledwie 13,4% respondentów często korzystało z poczty elektronicznej. Nieliczna grupa nauczycieli przed kursem deklarowała częste korzystanie z programów graficznych, słabą stroną nauczycieli było tworzenie arkuszy kalkulacyjnych. W aspekcie specyfiki pracy zawodowej nauczycieli istotnym było, iż ponad połowa respondentów nigdy nie wykorzystywała w swojej pracy programu do tworzenia prezentacji multimedialnych, a ponad jedna trzecia nie obsługiwała poczty elektronicznej przed kursem!

Po kursie korzystnym zmianom uległa częstotliwość obsługi rozmaitych programów, zarówno tych, które nauczyciele częściej wykorzystywali, jak również tych wykorzystywanych przez nich najrzadziej. Szczegółowe dane zaprezentowano w tabeli 11.

Tabela 11.
Wykorzystywanie oprogramowania w pracy zawodowej (w %)

Czy w swojej pracy nauczyciela po kursie wykorzystuje Pan/Pani następujące typy programów częściej niż przed kursem?			
Program	Teraz wykorzystuję komputer znacznie częściej	Teraz wykorzystuję komputer nieco częściej	Nic się w tym zakresie nie zmieniło
System operacyjny Microsoft Windows	45,8	35,9	18,3
Edytor tekstu (np. Microsoft Word)	53,8	28,5	17,7
Arkusze kalkulacyjny (np. Microsoft Excel)	28,7	46,1	25,2
Program do tworzenia prezentacji multimedialnych (np. Microsoft Power Point)	51,5	40,8	7,7
Przeglądarka internetowa (np. Internet Explorer)	54,9	26,8	18,3
Program do tworzenia baz danych (np. Microsoft Acces)	13,8	39,4	46,8
Program do obsługi poczty elektronicznej (np. Microsoft Outlook lub Outlook Express)	32,2	42,1	25,7
Program do graficznej obróbki obrazu (np. Microsoft Office Picture Manager)	26,7	47,4	25,9
Wyszukiwarki zasobów informacyjnych w sieci (np. Google, Yahoo. Onetszukaj)	53,8	30,6	15,6

Kolejny raz więc znaczna część nauczycieli przyznaje, że po zakończeniu kursu wykorzystuje wskazane oprogramowanie częściej niż przed kursem. Sumując więc tę część prezentacji wyników można wyrazić uzasadnione przypuszczenie o uzyskaniu przez organizatorów założonych przed kursem celów.

7. Ocena kursu

Jednym z celów przeprowadzonego badania ankietowego było zebranie opinii o zakończonym właśnie kursie. Szkolonym nauczycielom zadano w związku z tym kilka pytań. W pierwszym badaniu ewaluacyjnym (pyt. 13 PRE) zapytano nauczycieli o trzy najbardziej oczekiwane przez nich efekty udziału w projekcie. Opinie nauczycieli prezentujemy poniżej.

- Wykorzystania programów użytkowych w dydaktyce	84,6%
- Wykorzystania programów użytkowych w życiu codziennym	38,5%
- Wykorzystania Internetu w dydaktyce	60,1%
- Wykorzystania Internetu w życiu codziennym	28,6%
- Wykorzystania multimediów w dydaktyce	72,8%
- Wykorzystania multimediów w życiu codziennym	17,2%
- Wykorzystania platformy e-learningowej w dydaktyce	21,3%
- Wykorzystania platformy w życiu codziennym	5,1%

Oczekiwania nauczycieli były jednoznaczne – dominowały oczekiwania dotyczące zawodowej sfery życia. Aż 84,6% nauczycieli (w poprzedniej edycji 81%) oczekiwało wykorzystania programów użytkowych w dydaktyce, wykorzystania multimediów w pracy zawodowej 72,8% (w poprzedniej edycji kursu 71%), wykorzystania Internetu w dydaktyce 60,1% (a w II edycji 59, 2%). Należy dodać, że w kategorii „Inne” pojawiły się dwie odpowiedzi – z czego jedna osoba oczekiwała nabycia umiejętności tworzenia stron WWW, a druga umiejętności tworzenia tablic interaktywnych na potrzeby dydaktyki.

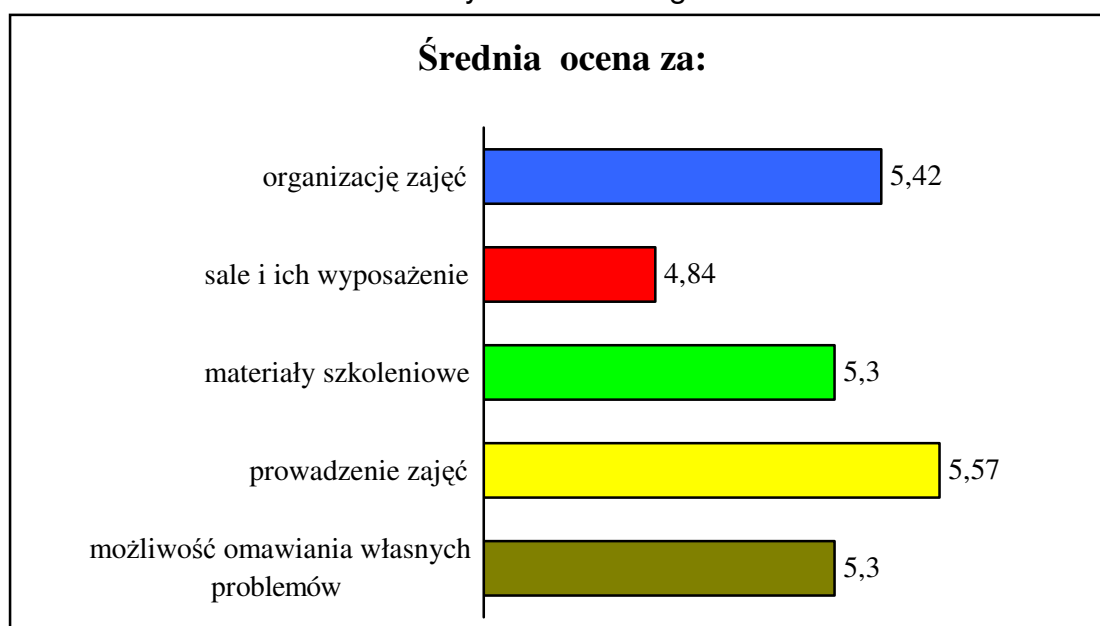
Na zakończenie kursu dokonano jego szczegółowej oceny za pomocą kilku pytań (pytania w ankiecie POST). Pierwsze z nich dotyczyło oceny pięciu aspektów kursu. Ocena ta dokonywana była za pomocą sześciostopniowej szkolnej, a więc znanej nauczycielom, skali ocen. Szczegółowo wyniki tej oceny ukazuje Tabela 12.

Tabela 11.
Ocena różnych aspektów zakończonego szkolenia (w %)

Ocenie podlega:	Ocena					
	Ndst	Mierna/ Dopusz	Dst.	Db	Bdb	Celująca
Organizacja - rozkład zajęć, punktualność itp.	--	0,3	0,7	5,9	43,4	49,7
Sal i wyposażenie techniczne	0,3	1,0	4,3	22,4	53,1	18,9
Materiały szkoleniowe	0,1	0,1	0,8	7,2	51,9	39,9
Sposób prowadzenia zajęć – komunikatywność, kultura osobista	--	0,3	1,1	3,9	31,0	63,7
Możliwość omawiania własnych problemów związanych z wykorzystaniem technik informatycznych w nauczaniu	0,3	0,4	2,4	7,9	43,7	45,3

Rozkład uzyskanych ocen zdaje się wskazywać, że oceny te są dobre. Wskazuje na to zgrupowanie zdecydowanej większości ocen w ostatnich dwóch kolumnach tabeli. Aby to jednak ukazać wyraźniej poznamy średnie arytmetyczne wystawionych ocen liczone według opisanego wcześniej schematu. Wartość tak obliczonych średnich przedstawiono na kolejnym wykresie.

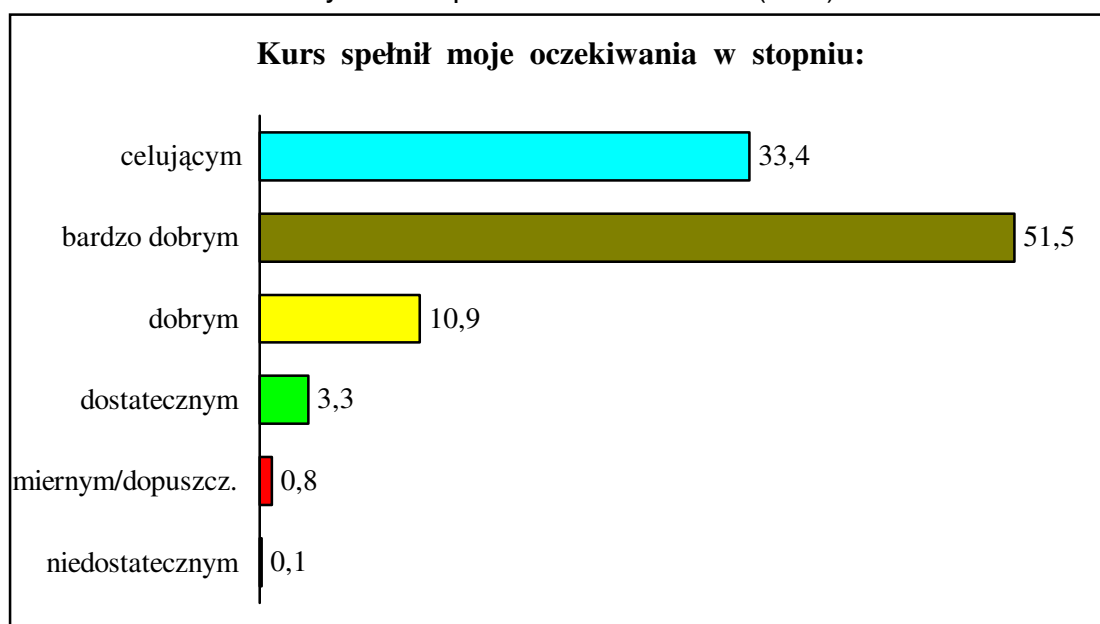
Wykres 6.
Średnie oceny zakończonego szkolenia

Jak widać, zdecydowanie najwyższą średnią ocenę uzyskał sposób prowadzenia zajęć, co zostało zresztą potwierdzone w odpowiedziach na inne pytanie, do czego jeszcze powrócimy. Na drugim biegunie z najniższą oceną usytuowały się sale zajęciowe i ich wyposażenie. Być może do takiej oceny w jakimś stopniu przyczyniły się wspomniane przez niektórych kursantów przypadki „zrywania” internetowego połączenia komputerów, na których pracowali oraz nieco - zdaniem niektórych - przestarzały sprzęt i oprogramowanie.

W jakim zatem stopniu ukończony kurs spełnił oczekiwania uczestników? Jak się okazuje i w tym przypadku oceny są dobre, a ich średnia wynosi 5,13. Szczegółowo ukazuje to następujący wykres.

WYKRES 7.
Czy kurs spełnił oczekiwania? (w %)

W sumie zatem stwierdzić można, że ukończony kurs został przez jego uczestników oceniony bardzo dobrze. Taki wniosek potwierdzają następujące dane z ankiety. Nauczycieli poproszono o ustosunkowanie się do przedstawionych im trzech zdań podsumowujących kurs. Zdania te i sposób ustosunkowania się do nich ukazuje poniższa tabela.

Tabela 13.
Stosunek do zdań oceniających kurs (w %)

Czy zgadza się Pan/Pani z umieszczonymi niżej w tabeli zdaniami?					
	<i>Całkowicie się zgadzam</i>	<i>Raczej się zgadzam</i>	<i>Raczej się nie zgadzam</i>	<i>Zdecydow.. się nie zgadzam</i>	<i>Nie potrafię ocenić</i>
Dzięki kursowi zdobyłem nową wiedzę	84,6	14,5	0,1	0,4	0,4
Dzięki kursowi zdobyłem nowe umiejętności praktyczne	86,7	12,8		0,4	0,1
Kurs będzie przydatny w moim rozwoju zawodowym	83,9	14,8	0,3	0,3	0,7

Czy uczestnicy kursu mieli pod adresem organizatorów jakieś uwagi dotyczące jego:

- tematyki,
- formy,
- przebiegu,
- oraz pracy i postawy trenerów?

Zapytaliśmy o to kursantów prosząc - w przypadku posiadania uwag - o ich sformułowanie. Jak się okazało, zdecydowana większość osób, które zdecydowały się odpowiedzieć na to pytanie, nie zgłosiła żadnych uwag pod adresem wskazanych wyżej aspektów organizacyjnych kursu. Poniżej szczegółowo przedstawiamy wyniki tej diagnozy.

A. Uwagi dotyczące tematyki kursu.

- 96,6% wypowiedających się w tej sprawie stwierdziło, że nie ma w tym zakresie żadnych uwag;
- 1,4% wskazało na zbyt małą liczbę godzin potrzebnych na utrwalenie przerabianego materiału;
- 0,4% uznało, że powinny być zajęcia/kursy monotematyczne, poświęcone poznawaniu i poszerzaniu wiedzy z jednego rodzaju oprogramowania;
- 1,3% wskazało na brak zajęć z programów-baz danych;
- 0,3% to wskazanie na brak zajęć z prowadzenia elektronicznego dziennika.

B. Uwagi dotyczące formy kursu.

- 97,7% wypowiedających się nie ma uwag odnoszących się do formy kursu;
- 1,3% stwierdziło, że kurs obejmował zbyt obszerny materiał na tak krótki czas trwania;
- 1,0% wskazuje na konieczność organizowania odrębnych kursów dla uczestników o różnym poziomie zaawansowania w technologiach informatycznych.

C. Uwagi dotyczące przebiegu kursu.

- 97,6% nie miało żadnych uwag dotyczących przebiegu kursu;
- 2,3% że mało godzin kursu, zbyt krótki;

- 0,1% że źle ustawione stanowiska w sali zajęciowej;

D. Uwagi dotyczące pracy i postawy trenerów.

- 93,0% nie zgłosiło żadnych uwag pod adresem trenerów;
- 6,2% podkreśla dobrą pracę trenerów („znakomity instruktor”);
- 0,8% z kolei wskazuje na braki w pracy trenerów („zirytowany naszą niewiedzą instruktor”).

Jak wskazują więc przedstawione dane, uwag krytycznych o kursie było bardzo mało. Niektóre z nich są wyraźnie wykluczające się co nie jest niczym szczególnym przy tak dużej liczbie uczestników. Zauważmy także dobrą ocenę pracy instruktorów.

Część poświęconą ocenie zakończonego kursu należy uzupełnić informacjami uzyskanymi w odpowiedzi na pytanie w następującym brzmieniu: „Jakiego rodzaju kursów doskonalących umiejętności zawodowe oczekują Państwo w przyszłości?” Przede wszystkim zauważmy, że co trzeci respondent (33,7%) nie udzielił odpowiedzi na tak sformułowane pytanie. Być może można przypuszczać, że przynajmniej część z tych osób nie widzi potrzeby uczestnictwa w kursach doskonalących, ale nie ma wystarczających przesłanek do takiego wnioskowania. Pozostałe osoby udzielały różnych odpowiedzi.

Największa część spośród nich wprost wyraziła swój brak zainteresowania uczestnictwem w kursach. Inni wprawdzie uznali, że przydałyby im się jakieś kursy, ale nie wskazały jakie. Pozostali wskazali rodzaj szkolenia, którym są zainteresowani.

Poniżej w zestawieniu szczegółowe wyniki (przypomnijmy, że podstawą naliczania odsetek jest liczba osób, które odpowiedziały na to pytanie - dane odsetkowe naliczane od globalnej liczby badanych w Aneksie) tego pytania (w procentach).

-	Nie widzę potrzeby uczestnictwa w innych kursach	33,4
-	Przydałyby mi się kursy (<i>bez wskazania jakie</i>)	6,3
-	<i>Przydałyby mi się następujące kursy:</i>	
-	Języków obcych	14,3
-	Dalsze szkolenie w technologiach informatycznych	18,3
-	Rozwiązywania różnych problemów pedagogicznych z młodzieżą i rodzicami	2,0
-	Kreator stron internetowych	2,2
-	Grafiki komputerowej	2,4
-	Doradztwo zawodowe	0,6
-	Prezentacji multimedialnych	1,2
-	Kurs Modle	5,1
-	Komputerowych baz danych	0,8
-	Wykorzystania multimedialnej tablicy interaktywnej	0,6
-	Wiedza o wykorzystaniu multimedii i internetu w nauczaniu	0,2
-	Wykorzystania komputera w nauczaniu konkretnego przedmiotu	1,8
-	Pisania wniosków o programy unijne	0,8
-	Fotografii i filmu	0,4
-	Office, Excel	2,9
-	e-learning	3,9
-	Worda	0,6
-	Emisji głosu	1,0
-	Prowadzenia dokumentacji na stopień awansu zawodowego	0,2
-	Radzenia sobie ze stresem	0,2
-	Prawa oświatowego	0,4
-	Prowadzenia dziennika elektronicznego	0,2

Zauważmy, że niektóre kategorie odpowiedzi można ze sobą połączyć ponieważ dotyczą podobnych spraw. Zdecydowaliśmy się jednak tego nie robić chcąc możliwie szczegółowo przedstawić stanowiska nauczycieli.

8. PODSUMOWANIE

Ocena kursu, podobnie jak w przypadku poprzedniej II edycji, była ogólnie **bardzo dobra**. Różnice w ocenie dotyczyły wybranych aspektów, a w szczególności:

- najwyżej oceniono sposób prowadzenia zajęć (średnia ocen 5,57, a w poprzedniej edycji 5,68) i organizację zajęć (5,42, a w poprzedniej edycji 5,44) oraz możliwość omawiania własnych problemów z trenerem (5,3, a w poprzedniej edycji 5,4) i jakość materiałów szkoleniowych (także 5,3, a w poprzedniej edycji 5,36)
- wysoko oceniono również sale i ich wyposażenie (zarówno w II, jak i w III edycji średnia ocen wyniosła 4,84)

Ponad 90% uczestników nie zgłosiło żadnych krytycznych uwag pod adresem realizatorów kursu. Dla zdecydowanej większości uczestników kurs spełnił pokładane w nim nadzieje – warto podkreślić, iż prawie **85% uczestników przyznało oceny bardzo dobre i celujące** (w poprzedniej edycji odsetek ten wyniósł 85,5%) w odpowiedzi na pytanie, czy kurs spełnił pokładane w nim nadzieje. W świetle zgromadzonych danych, które wskazywały na poważne problemy środowiska nauczycielskiego w korzystaniu z komputera w pracy zawodowej i poza nią, zarówno program kursu, jak i sposób jego realizacji oraz warunki szkolenia pomogły nauczycielom przełamać obawy, a nawet lęki w tej sferze.

7. ANEKS

Poniżej przedstawiamy narzędzia badawcze (kwestionariusze ankiet PRE i POST) w takim brzmieniu, w jakim zostały wykorzystane w ewaluacji. Uwidoczniono na nim dokładne rozkłady uzyskanych odpowiedzi oraz wzbogacono je o informacje dotyczące braku danych, czyli przypadki braku odpowiedzi na pytania. Odsetki naliczane są od ogólnej liczby badanych dla każdego z etapów badania ewaluacyjnego.

1.	Czy widzi Pan/Pani potrzebę uzupełniania wiedzy nauczycieli w dziedzinie technologii informacyjnej					
	1. Zdecydowanie tak		71,5			
	2. Raczej tak		26,6			
	3. Raczej nie		0,4			
	4. Zdecydowanie nie		0,3			
	5. Trudno powiedzieć		0,7	bo 0,5		
2.	Czy osobiście widzi Pan/Pani potrzebę uzupełnienia swojej wiedzy dotyczącej możliwości wykorzystania technologii informacyjnej					
	1. Zdecydowanie tak		69,9			
	2. Raczej tak		28,6			
	3. Raczej nie		0,5			
	4. Zdecydowanie nie		0,3			
	5. Trudno powiedzieć		0,4	bo 0,3		
3.	Jak często korzystanie z komputera lub Internetu sprawia Panu/Pani trudności?					
	1. Bardzo często		10,5			
	2. Często		31,5			
	3. Czasami		45,0			
	4. Rzadko		9,0			
	5. Bardzo rzadko		3,4			
	6. Nigdy		0,0	bo 0,7		
4.	Proszę ocenić w skali 1 do 6 swoją wiedzę w zakresie technologii informacyjnej: Proszę wstawić znak X w odpowiedniej kratce					
	Niedostateczna	Mierna	Dostateczna	Dobra	Bardzo dobra	Celująca
	1	2	3	4	5	6
	6,0	25,6	42,6	23,1	0,9	0,1 bo 1,6
5.	Do czego wykorzystuje Pan/Pani komputer w życiu codziennym: Proszę wstawić X w odpowiedniej kratce					
	Sfera życia			Często	Czasami	Nigdy
	1.	Komunikacja z innymi osobami		37,2	47,4	8,6 bo 6,8
	2.	Poszukiwanie bieżących wiadomości		64,4	29,0	2,6 bo 4,0
	3.	Poszukiwanie informacji o usługach		22,1	56,2	12,1 bo 9,5
	4.	Poszukiwanie informacji o firmach/instytucjach/organizacjach		23,9	58,1	11,0 bo 7,0
	5.	Poszukiwanie informacji teled adresowych		10,5	50,1	26,6 bo 12,9
	6.	Poszerzanie wiedzy		50,6	42,7	1,3 bo 5,4
	7.	Rozwijanie pasji/zainteresowań		30,9	50,1	9,3 bo 9,7
	8.	Słuchanie muzyki		16,9	45,1	28,2 bo 9,8
	9.	Oglądanie filmów		9,9	43,0	36,8 bo 10,3
	10.	Oglądanie i obróbka zdjęć		20,1	40,4	28,7 bo 10,7
	11.	Wykorzystanie komputera jako maszyny do pisania		79,1	16,0	1,3 bo 3,6
6.	Jak często wykorzystuje Pan/Pani komputer w pracy zawodowej?					
	1. Codziennie lub prawie codziennie		35,4			
	2. 2-3 razy w tygodniu		30,2			
	3. Raz w tygodniu		16,0			
	4. 2-3 razy w miesiącu		5,9			
	5. Raz w miesiącu		3,5			
	6. Rzadziej niż raz w miesiącu		4,4			
	7. Nigdy		1,1	bo 3,5		
7.	Do czego wykorzystuje Pan/Pani komputer w pracy zawodowej?					

Sfera życia:		Często	Czasami	Nigdy			
1.	Komunikacja z innymi nauczycielami	14,1	54,2	19,5 bo 12,2			
2.	Komunikacja z uczniami	2,6	24,8	57,2 bo 15,4			
3.	Poszukiwanie materiałów do prowadzenia lekcji	56,0	38,0	2,3 bo 3,8			
4.	Przygotowanie materiałów do prowadzenia lekcji	56,6	33,7	2,8 bo 6,8			
5.	Zamieszczanie w sieci przygotowanych przez siebie materiałów dydaktycznych	1,5	22,8	64,0 bo 11,7			
6.	Poszukiwanie w sieci materiałów dydaktycznych przygotowanych przez innych nauczycieli	32,6	57,3	5,1 bo 5,0			
7.	Poszukiwanie informacji o instytucjach oświatowych	25,1	63,6	5,6 bo 5,6			
8.	Poszukiwanie informacji na stronach instytucji/organizacji oświatowych	27,8	58,9	7,5 bo 5,8			
9.	Poszerzanie wiedzy z zakresu nauczanego przedmiotu (samodzielne kształcenie się)	40,7	48,9	5,2 bo 5,2			
10.	Wykorzystuję komputer jako maszynę do pisania	76,6	16,5	1,5 bo 5,4			
8.	Jak ocenia Pan/Pani swoje umiejętności w zakresie obsługi następujących programów komputerowych: Proszę wstawić znak X w odpowiedniej kratce						
	Program	Ocena					
		Niedost.	Mierna	Dostat.	Dobra	B.dobra	Celująca
1.	System operacyjny Microsoft Windows	6,4	17,9	29,0	34,8	6,4	0,1 bo 5,4
2.	Edytor tekstu (np. Microsoft Word)	4,4	12,5	26,2	39,6	14,0	0,5 bo 2,7
3.	Arkusze kalkulacyjny (np. Microsoft Excel)	32,8	32,5	20,7	6,6	1,1	0,1 bo 6,3
4.	Program do tworzenia prezentacji multimedialnych (np. Microsoft Power Point)	38,9	23,4	19,9	11,3	2,4	0,3 bo 4,4
5.	Przeglądarka internetowa (np. Internet Explorer)	5,4	10,7	24,0	36,9	18,5	1,6 bo 2,8
6.	Program do tworzenia baz danych (np. Microsoft Acces)	63,6	19,7	7,8	2,0	0,3	0,0 bo 6,6
7.	Program do obsługi poczty elektronicznej (np. Microsoft Outlook lub Outlook Express)	21,2	23,2	24,7	20,9	5,4	0,5 bo 4,0
8.	Program do graficznej obróbki obrazu (np. Microsoft Office Picture Manager)	54,2	21,1	13,6	4,8	1,5	0,0 bo 4,8
9.	Wyszukiwarki zasobów informacyjnych w sieci (np. Google, Yahoo. Onetszukaj)	7,0	10,7	25,4	32,1	20,0	2,8 bo 2,0
9.	Czy w swojej pracy nauczyciela wykorzystuje Pan/Pani następujące typy programów: Proszę wstawić znak X w odpowiedniej kratce						
	Program	Często	Czasami	Nigdy			
1.	System operacyjny Microsoft Windows	47,7	39,3	7,0 bo 6,0			
2.	Edytor tekstu (np. Microsoft Word)	64,3	27,8	3,9 bo 4,0			
3.	Arkusze kalkulacyjny (np. Microsoft Excel)	4,7	36,9	50,6 bo 7,8			
4.	Program do tworzenia prezentacji multimedialnych (np. Microsoft Power Point)	5,1	36,2	52,1 bo 6,6			
5.	Przeglądarka internetowa (np. Internet Explorer)	49,5	38,8	7,4 bo 4,3			
6.	Program do tworzenia baz danych (np. Microsoft Acces)	1,5	10,5	79,4 bo 8,6			
7.	Program do obsługi poczty elektronicznej (np. Microsoft Outlook lub Outlook Express)	13,4	44,8	36,5 bo 5,2			
8.	Program do graficznej obróbki obrazu (np. Microsoft Office Picture Manager)	2,3	21,2	69,4 bo 7,1			
9.	Wyszukiwarki zasobów informacyjnych w sieci (np. Google, Yahoo. Onetszukaj)	50,5	38,1	8,1 bo 3,4			
10.	Czy Pana/Pani zdaniem szkoła, w której Pan/Pani pracuje ma warunki do wykorzystania zdobytej przez Pan/Panią podczas kursu wiedzy z zakresu technologii informacyjnej?						
	1. Zdecydowanie tak	31,5					
	2. Raczej tak	54,9					

	3. Raczej nie	7,1
	4. Zdecydowanie nie	2,7
	5. Trudno powiedzieć	3,1 bo 0,7
11.	Czy Pana/Pani zdaniem każdy nauczyciel powinien posiadać wiedzę z zakresu technologii informacyjnej?	
	1. Zdecydowanie tak	68,6
	2. Raczej tak	29,8
	3. Raczej nie	0,9
	4. Zdecydowanie nie	0,0
	5. Trudno powiedzieć	0,5 bo 0,1
12.	W nauczaniu jakich przedmiotów Pana/Pani zdaniem przydatna jest technologia informacyjna?	
	1. Technicznych	2,7
	2. Przyrodniczych	1,1
	3. Humanistycznych	2,8
	4. Artystycznych	0,5
	5. Wszystkich wymienionych	87,1
13.	Proszę wskazać trzy najbardziej oczekiwane przez Pana/Panią efekty udziału w tym projekcie. Poszerzenia jakiej wiedzy oczekuje Pan/Pani przede wszystkim jako rezultatu uczestnictwa w kursie	
	1. Wykorzystania programów użytkowych w dydaktyce	84,6
	2. Wykorzystania programów użytkowych w życiu codziennym	38,5
	3. Wykorzystania Internetu w dydaktyce	60,1
	4. Wykorzystania Internetu w życiu codziennym	28,6
	5. Wykorzystania multimediów w dydaktyce	72,8
	6. Wykorzystania multimediów w życiu codziennym	17,2
	7. Wykorzystania platformy e-learningowej w dydaktyce	21,3
	8. Wykorzystania platformy w życiu codziennym	5,1
	9. Inne rezultaty, jakie?	0,0
Na koniec prosimy o podanie dla celów statystycznych kilku informacji o sobie i swojej pracy		
M1	Płeć	
	1. Kobieta	92,6
	2. Mężczyzna	6,0 bo 1,3
M2	Wiek	
	1. Do 25 lat	1,9
	2. 26-30	14,8
	3. 31-35	16,9
	4. 36-40	17,2
	5. 41-45	22,8
	6. 46-50	15,7
	7. Powyżej 50 lat	9,7 bo 1,1
M3	Staż pracy w nauczycielstwie	
	1. Do 3 lat	6,3
	2. 4-5 lat	11,5
	3. 6-10 lat	17,2
	4. 11-15 lat	12,3
	5. 16-20 lat	11,9
	6. Powyżej 20 lat	39,5 bo 1,2
M4	Typ szkoły, w której Pan/Pani pracuje to:	
	1. Przedszkole	9,0
	2. Szkoła podstawowa	60,6
	3. Gimnazjum	23,8
	4. Liceum ogólnokształcące	2,0
	5. Liceum zawodowe/profilowane	0,3
	6. Liceum artystyczne	0,0
	7. Zasadnicza szkoła zawodowa	0,8
	8. Technikum	1,2
	9. Inne	0,1
M5	Miejscowość, w której Pan/Pani pracuje to:	
	1. Wieś	50,1
	2. Miasto do 10 tys. Mieszkańców	5,4
	3. Miasto od 10 do 20 tysięcy mieszkańców	5,8
	4. Miasto od 20 do 50 tysięcy mieszkańców	10,6

5.	Miasto od 50 do 100 tysięcy mieszkańców	4,7
6.	Miasto powyżej 100 tysięcy mieszkańców	20,7 bo 2,8
M6 Czy jest Pan/Pani:		
1.	Nauczycielem stażystą	1,9
2.	Nauczycielem kontraktowym	22,8
3.	Nauczycielem mianowanym	21,1
4.	Nauczycielem dyplomowanym	53,2
M7 Ilu i jakich przedmiotów Pan/Pani uczy		
1.	Uczę tylko jednego przedmiotu	71,7
2.	Uczę tylko dwóch przedmiotów	19,1
3.	Uczę trzech lub więcej przedmiotów	3,8 bo 5,5
M8 Czy w Pana/Pani szkole jest pracownia komputerowa?		
1.	Tak, jest	90,9
2.	Nie, nie ma	8,1 bo 1,1
M9 Czy Państwa szkoła ma możliwość korzystania z Internetu:		
1.	Tak, jest taka możliwość i jest ona właściwie nieograniczona	73,2
2.	Tak, mamy taką możliwość, ale bardzo ograniczoną czasowo	23,8
3.	Nie, nie mamy możliwości korzystania z Internetu	1,2 bo 1,9
M10 Czy kiedykolwiek uczestniczył/a Pan/Pani w kursach uzupełniających wiedzę z zakresu technologii informacyjnej		
1.	Tak	50,2
2.	Nie	48,6 bo 1,2

1. Proszę ocenić w skali 1do 6 swoją wiedzę w zakresie technologii informacyjnej:							
	<i>Niedostateczna</i>	<i>Mierna</i>	<i>Dostateczna</i>	<i>Dobra</i>	<i>Bardzo dobra</i>	<i>Celująca</i>	<i>Brak danych</i>
	---	0,1	13,9	46,3	29,6	2,7	7,4
2. Czy po kursie wykorzystuje Pan/Pani komputer w wymienionych sferach życia codziennego częściej niż przed kursem?							
	Sfera życia		<i>Teraz wykorzystuję komputer znacznie częściej</i>	<i>Teraz wykorzystuję komputer nieco częściej</i>	<i>Nic się w tym zakresie nie zmieniło</i>	<i>Brak danych</i>	
1.	Komunikacja z innymi osobami		47,0	32,9	18,8	1,3	
2.	Poszukiwanie bieżących wiadomości		61,6	23,9	14,0	0,5	
3.	Poszukiwanie informacji o usługach		35,1	39,7	21,6	3,6	
4.	Poszukiwanie informacji o firmach/instytucjach/organizacjach		30,8	39,8	25,9	3,5	
5.	Poszukiwanie informacji teleadresowych		27,0	39,9	26,8	6,3	
6.	Poszerzanie wiedzy		67,4	23,2	8,2	1,2	
7.	Rozwijanie pasji/zainteresowań		52,8	30,4	13,6	3,2	
8.	Słuchanie muzyki		26,3	35,0	35,1	3,6	
9.	Oglądanie filmów		20,0	30,6	43,7	5,7	
10.	Oglądanie i obróbka zdjęć		39,0	37,2	19,8	4,0	
11.	Wykorzystanie komputera jako maszyny do pisania		55,7	17,8	25,4	1,1	
3. Czy po kursie wykorzystuje Pan/Pani komputer w wymienionych sferach życia zawodowego częściej niż przed kursem?: Proszę wstawić X w odpowiedniej kratce							
	Sfera życia:		<i>Teraz wykorzystuję komputer znacznie częściej</i>	<i>Teraz wykorzystuję komputer nieco częściej</i>	<i>Nic się w tym zakresie nie zmieniło</i>	<i>Brak danych</i>	
1.	Komunikacja z innymi nauczycielami		35,2	42,1	19,6	3,1	

2.	Komunikacja z uczniami	13,9	28,2	52,1	5,8			
3.	Poszukiwanie materiałów do prowadzenia lekcji	67,1	24,0	7,3	1,6			
4.	Przygotowanie materiałów do prowadzenia lekcji	68,8	23,3	5,9	2,0			
5.	Zamieszczanie w sieci przygotowanych przez siebie materiałów dydaktycznych	17,9	34,0	42,4	5,7			
6.	Poszukiwanie w sieci materiałów dydaktycznych przygotowanych przez innych nauczycieli	51,5	33,7	12,6	2,2			
7.	Poszukiwanie informacji o instytucjach oświatowych	39,9	37,5	19,8	2,8			
8.	Poszukiwanie informacji na stronach instytucji/organizacji oświatowych	42,9	36,2	17,8	3,1			
9.	Poszerzanie wiedzy z zakresu nauczanego przedmiotu (samodzielne kształcenie się)	58,1	28,6	11,5	1,8			
10.	Wykorzystuję komputer jako maszynę do pisania	53,2	18,1	25,5	3,2			
4.	Jak ocenia Pan/Pani swoje umiejętności w zakresie obsługi następujących programów komputerowych: Proszę wstawić znak X w odpowiedniej kratce							
	Program	Ocena						
		<i>Nast..</i>	<i>Mierna /dop.</i>	<i>Dst.</i>	<i>Dobra</i>	<i>Bdb</i>	<i>Cel.</i>	<i>Brak danych</i>
1.	System operacyjny Microsoft Windows	--	0,3	9,2	49,3	36,4	3,5	1,3
2.	Edytor tekstu (np. Microsoft Word)	--	0,3	4,5	38,3	50,7	5,8	0,4
3.	Arkusze kalkulacyjny (np. Microsoft Excel)	0,7	4,3	29,0	47,8	14,2	2,0	2,0
4.	Program do tworzenia prezentacji multimedialnych (np. Microsoft Power Point)	0,1	0,8	10,8	42,5	38,5	5,9	1,4
5.	Przeglądarka internetowa (np. Internet Explorer)	0,1	0,3	3,5	30,4	50,9	13,5	1,3
6.	Program do tworzenia baz danych (np. Microsoft Acces)	8,1	12,1	27,0	31,6	8,1	1,8	11,3
7.	Program do obsługi poczty elektronicznej (np. Microsoft Outlook lub Outlook Express)	1,6	3,2	12,8	42,4	31,4	5,4	3,2
8.	Program do graficznej obróbki obrazu (np. Microsoft Office Picture Manager)	2,6	5,0	20,4	44,4	20,0	2,6	5,0
9.	Wyszukiwarki zasobów informacyjnych w sieci (np. Google, Yahoo. Onetszukaj)	--	0,3	4,2	30,9	49,0	15,1	0,5
5.	Czy w swojej pracy nauczyciela po kursie wykorzystuje Pan/Pani następujące typy programów częściej niż przed kursem?							
	Program	<i>Teraz wykorzystuje komputer znacznie częściej</i>	<i>Teraz wykorzystuje komputer nieco częściej</i>	<i>Nic się w tym zakresie nie zmieniło</i>	<i>Brak danych</i>			
1.	System operacyjny Microsoft Windows	44,7	35,0	17,8	2,5			
2.	Edytor tekstu (np. Microsoft Word)	53,4	28,3	17,5	0,8			
3.	Arkusze kalkulacyjny (np. Microsoft Excel)	27,5	44,3	24,2	4,0			
4.	Program do tworzenia prezentacji multimedialnych (np. Microsoft Power Point)	50,6	40,1	7,6	1,7			
5.	Przeglądarka internetowa (np. Internet Explorer)	53,6	26,2	17,8	2,4			
6.	Program do tworzenia baz danych (np. Microsoft Acces)	12,1	34,7	41,3	11,9			
7.	Program do obsługi poczty elektronicznej (np. Microsoft Outlook lub Outlook Express)	31,0	40,5	24,7	3,8			

	8.	Program do graficznej obróbki obrazu (np. Microsoft Office Picture Manager)	25,5	45,2	24,7	4,6			
	9.	Wyszukiwarki zasobów informacyjnych w sieci (np. Google, Yahoo. Onetszukaj)	53,2	30,2	15,4	1,2			
6.	Czy Pana/Pani zdaniem każdy nauczyciel powinien posiadać wiedzę z zakresu technologii informacyjnej?								
	1.	Zdecydowanie tak		87,3					
	2.	Raczej tak		12,4					
	3.	Raczej nie		---					
	4.	Zdecydowanie nie		0,3					
	5.	Trudno powiedzieć		---					
7.	W nauczaniu jakich przedmiotów Pana/Pani zdaniem przydatna jest technologia informacyjna?								
	1.	Technicznych		2,4					
	2.	Przyrodniczych		2,6					
	3.	Humanistycznych		3,9		brak danych 0,1%			
	4.	Artystycznych		1,3					
	5.	Wszystkich wymienionych		89,7					
8.	Na zakończenie bardzo prosimy o dokonanie oceny różnych aspektów zakończonego szkolenia. Wykorzystamy do tego szkolną skalę ocen – prosimy więc o zaznaczenie w poniższej tabeli znakiem „x” wybranej oceny .								
		Ocenie podlega:	Ocena					Brak danych	
			<i>Nast..</i>	<i>Mierna /dop.</i>	<i>Dst.</i>	<i>Db</i>	<i>Bdb</i>		<i>Cel.</i>
	1.	Organizacja - rozkład zajęć, punktualność itp.		0,3	0,7	5,8	43,0	49,4	0,8
	2.	Salę i wyposażenie techniczne	0,3	0,9	4,3	22,3	52,7	18,8	0,7
	3.	Materiały szkoleniowe	0,1	0,1	0,8	7,2	51,6	39,7	0,5
	4.	Sposób prowadzenia zajęć – komunikatywność, kultura osobista		0,3	1,1	3,9	30,9	63,4	0,4
	5.	Możliwość omawiania własnych problemów związanych z wykorzystaniem technik informatycznych w nauczaniu	0,3	0,4	2,4	7,8	43,5	45,1	0,5
	6.	Kurs spełnił moje oczekiwania w stopniu	0,1	0,8	3,2	10,8	50,8	33,0	1,3
10	Czy macie Państwo jakieś uwagi pod adresem organizatorów kursu dotyczące:								
	.								
	A. Tematyki kursu								
	Brak danych - 4,6%								
	1. nie, nie mam uwag - 92,2%								
	2. tak, mam uwagi (ogólnie, bez wskazania uwag): -----								
	3. tak, mam uwagi (z wymienieniem uwag): - 3,2%								
	B. Formy kursu								
	Brak danych - 5,2%								
	1. nie, nie mam uwag - 92,6%								
	2. tak, mam uwagi (ogólnie, bez wskazania uwag): ----								
	3. tak, mam uwagi (z wymienieniem uwag): - 2,2%								
	C. Przebiegu kursu								
	Brak danych - 5,0%								
	1. nie, nie mam uwag - 92,7%								
	2. tak, mam uwagi (ogólnie, bez wskazania uwag): 0,3%								
	3. tak, mam uwagi (z wymienieniem uwag): - 2,0%								
	D. Pracy i postawy trenerów								
	Brak danych - 4,0%								
	1. nie, nie mam uwag - 89,2%								

	2. tak, mam uwagi (ogólnie, bez wskazania uwag): ----	
	3. tak, mam uwagi (z wymienieniem uwag): - 6,8%	
Na koniec prosimy o podanie dla celów statystycznych kilku informacji o sobie i swojej pracy		
M1 Płeć		
1.	Kobieta	92,6
2.	Mężczyzna	6,6
	Brak danych	0,8
M2 Wiek		
1.	Do 25 lat	2,0
2.	26-30	14,3
3.	31-35	17,8
4.	36-40	16,9
5.	41-45	22,5
6.	46-50	16,3
7.	Powyżej 50 lat	9,4
	Brak danych	0,8
M3 Staż pracy w nauczycielstwie		
1.	Do 3 lat	6,2
2.	4-5 lat	10,5
3.	6-10 lat	18,2
4.	11-15 lat	12,1
5.	16-20 lat	13,2
6.	Powyżej 20 lat	38,7
	Brak danych	1,1
M4 Typ szkoły, w jakiej Pan/Pani pracuje to:		
1.	Przedszkole	8,8
2.	Szkoła podstawowa	63,3
3.	Gimnazjum	21,1
4.	Liceum ogólnokształcące	2,4
5.	Liceum zawodowe/profilowane	0,1
6.	Liceum artystyczne	0,1
7.	Zasadnicza szkoła zawodowa	1,2
8.	Technikum	1,2
	Inne	0,9
	Brak danych	0,9
M5 Miejscowość, w której Pan/Pani pracuje to:		
1.	Wieś	51,0
2.	Miasto do 10 tys. Mieszkańców	6,2
3.	Miasto od 10 do 20 tysięcy mieszkańców	4,7
4.	Miasto od 20 do 50 tysięcy mieszkańców	10,0
5.	Miasto od 50 do 100 tysięcy mieszkańców	4,6
6.	Miasto powyżej 100 tysięcy mieszkańców	21,9
	Brak danych	1,6
M6 Czy jest Pan/Pani:		
1.	Nauczycielem stażystą	2,5
2.	Nauczycielem kontraktowym	22,5
3.	Nauczycielem mianowanym	21,5
4.	Nauczycielem dyplomowanym	53,0
	Brak danych	0,5
M7 Ilu i jakich przedmiotów Pan/Pani uczy		
1.	Uczę tylko jednego przedmiotu	69,4
2.	Uczę dwóch przedmiotów	20,1
3.	Uczę trzech lub więcej przedmiotów	5,8
	Brak danych	4,7
M8 Czy w Pana/Pani szkole jest pracownia komputerowa?		

	1. Tak, jest	90,0
	2. Nie, nie ma	8,0
	Brak danych	2,0
M9	Jakiego rodzaju kursów doskonalących umiejętności zawodowe oczekują Państwo w przyszłości?	
	1. Nie widzę potrzeby uczestnictwa w innych kursach	22,1
	2. Przydałyby mi się następujące kursy (wskazanie tej odpowiedzi bez wymienienia rodzajów kursów)	4,2
	3. Przydałyby mi się następujące kursy (wskazanie jakiegokolwiek kursu)	40,0
	Brak danych	33,7